

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Niels de Haan	Datum	25 november 2025
E-mail	niels.de.haan@utrecht.nl	Kenmerk	33920484
Type brief	Reactiebrief	Onderwerp	Reactie college Burgemeester & Wethouders op initiatiefvoorstel 'Geld voor U'
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Op 14 november 2025 heeft raadslid Bode van de politieke partij Volt het initiatiefvoorstel 'Geld voor U' naar uw raad gestuurd. Wij hebben dit voorstel aandachtig bekeken en geven via deze weg onze reactie hierop.

Allereerst willen we de indieners complimenteren met de ambitie en de doelstelling van het voorstel. We delen de visie voor een eenvoudiger armoedebelaid, waarbij de inwoner centraal staat. In de beleidsnota [Financiële Bestaanszekerheid](#) en het daaruit voortvloeiende [uitvoeringsprogramma Werk en Inkomen](#) is eenvoud een van onze belangrijkste speerpunten. Dat laat zien dat het college en de indieners van dit voorstel in essentie hetzelfde willen bereiken: armoedebelaid wat aansluit bij de behoefte en leefwereld van de inwoners van de gemeente Utrecht met een laag inkomen.

Vanuit die gedeelde ambitie constateren we ook verschillen in de uitwerking ten opzichte van de beleidsnota. Het voorstel 'Geld voor U' verruimt de doelgroep van de armoederegelingen van 125% wettelijk sociaal minimum naar 150%. Ook worden regelingen bedoeld voor ondersteuning in levensonderhoud en/of bijzondere kosten samengevoegd in de U-pas, een limitatieve regeling die vooral bedoeld is om participatie te faciliteren. Dit is niet in lijn met de principes uit de beleidsnota Financiële Bestaanszekerheid en heeft een negatief effect op het integrale effect van ons armoedebelaid, namelijk rondkomen, meedoen en het voorkomen van schulden. In deze reactie staan we stil bij deze verschillen.

Het uitbreiden van de doelgroep voor de U-pas zorgt ervoor dat er minder middelen terecht komen bij de groep die deze het hardst nodig hebben

Het initiatiefvoorstel 'Geld voor U' stelt voor om de doelgroep voor de U-pas uit te breiden van 125% van het wettelijk sociaal minimum (hierna: WSM) naar 150%. Daarmee wordt toegang tot de U-pas losgekoppeld van de voor de gemeente Utrecht geldende armoedegrens en worden de beschikbare middelen verdeeld over een grotere groep inwoners. Dat vinden wij onwenselijk. Juist vanwege de

verhoogde kans op financiële problemen voor inwoners die leven onder de armoedegrens van 125% WSM, vinden wij het van belang om onze focus op hen te richten. Wanneer er U-pasbudget beschikbaar komt voor inwoners tot 150% WSM en het totale budget voor armoedebestrijding gelijk blijft, betekent dat ook automatisch dat dit geld niet terecht komt bij de groep inwoners tot 125% WSM. Terwijl zij het juist het hardste nodig hebben. Daarom hebben we, in de nota Financiële Bestaanszekerheid, ervoor gekozen om onze armoederegelingen zo veel mogelijk af te stemmen op deze geldende armoedegrens. Het initiatiefvoorstel 'Geld voor U' staat haaks op dit voornemen.

Het inperken van de Individuele inkomenstoeslag en de bijzondere bijstand versmalt de bestedingsvrijheid van inwoners en zorgt voor gaten in het vangnet

In het voorstel 'Geld voor U' worden een aantal armoederegelingen ingeperkt of geschrapt en samengevoegd op de U-pas, waaronder de Individuele inkomenstoeslag (hierna: IIT) en een deel van de bijzondere bijstand. Daarnaast is het voorstel voornemens om woninginrichting te verstrekken als lening. Met deze wijzigingen in (onderdelen van) de armoederegelingen zouden belangrijke elementen van het Utrechtse armoedebeleid komen te vervallen.

Een versobering van de IIT, zoals wordt voorgesteld in het initiatiefvoorstel, achten wij onwenselijk. De IIT, bedoeld om inwoners te ondersteunen in de kosten van levensonderhoud en grotere uitgaven waar inwoners niet voor kunnen sparen, is een van de weinige instrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft om inwoners rechtstreeks geld te geven zonder bestedingsvoorwaarden. Dat maakt de regeling niet alleen essentieel in het bieden van inkomensondersteuning, maar het maakt het de ondersteuning ook erg eenvoudig. En aangezien we in onze beleidsnota hebben vastgesteld dat het sociaal minimum momenteel niet toereikend is, is het onwenselijk om dit instrument te versoberen.

Deze redenering kan ook gevolgd worden voor de bijzondere bijstand. Dit onderdeel van het armoedebeleid geldt als belangrijk vangnet voor inwoners, wanneer zij geconfronteerd worden met (onverwachte) bijzondere en noodzakelijke kosten. Door de ontoereikendheid van het sociaal minimum kunnen inwoners hier vaak zelf niet voor sparen en zijn ze genoodzaakt een beroep te doen op de ondersteuning vanuit de gemeente. Het initiatiefvoorstel beoogt niet alleen een deel van deze ondersteuning te schrappen, maar ook om de woninginrichting als lening te verstrekken. Op een soortgelijk voorstel heeft uw raad in het verleden afwijzend gereageerd, omdat we hiermee kwetsbare inwoners belasten zoals inburgeraars, daklozen en ex-gedetineerden met een schuld en afbetalingsregeling van 36 maanden, waardoor er nauwelijks ruimte overblijft om te reserveren voor noodzakelijke kosten. En hoewel er extra middelen in het voorstel beschikbaar worden gesteld via de U-pas, zijn de bestedingsdoeleinden bij de U-pas limitatief. Het voorstel breidt deze bestedingsdoeleinden uit, maar voorziet niet volledig in dezelfde dekking als de bijzondere bijstand nu. Dat zorgt ervoor dat inwoners minder bestedingsruimte hebben bij dit voorstel dan in de huidige praktijk. Dat vinden we, gelet op de vangnetfunctie van de bijzondere bijstand en de IIT, een onwenselijke uitkomst.

Het voorstel wil het geheel aan regelingen eenvoudiger maken, maar doet dat niet

In het initiatiefvoorstel is een nieuw leidend principe opgenomen, namelijk: "Onze regelingen vormen samen een eenvoudig geheel". Echter, wij vinden dat dit voorstel het armoedebeleid van de gemeente Utrecht niet eenvoudiger maakt. Hoewel er meer budget op de U-pas wordt gezet en dat zorgt voor meer bestedingsvrijheid aldaar, blijven andere regelingen bestaan met minder budget en extra regels. Het verstrekken van woninginrichting via de bijzondere bijstand als lening maakt deze regeling ingewikkelder voor inwoners, net als het aanscherpen van de toelatingscriteria van de IIT.

Ook zien we de uitbreiding van de doelgroep van de U-pas niet als een vereenvoudigingsslag, maar juist het tegenovergestelde. In de beleidsnota financiële bestaanszekerheid zetten we juist in op het vereenvoudigen van onze regelingen, door een versimpeling en harmonisering van de regels. Door verschillende budgetten te hanteren voor verschillende inkomensgrenzen, wordt de U-pas juist ingewikkelder voor inwoners. Zeker wanneer inwoners een inkomen hebben dat rond de 125% WSM schommelt kan dit een probleem worden. Budgetten kunnen in dat geval per jaar fluctueren, waardoor inwoners mogelijk terughoudend worden in het uitgeven van hun budget. Bovendien toetsen we voor de U-pas met een inkomen van twee jaar geleden, waardoor het voor inwoners die rond de 125% WSM schommelen lastig uitlegbaar kan zijn waarom ze in een bepaald jaar niet onder het ruimere budget vallen, terwijl ze in dat jaar wel een inkomen onder de armoedegrens hebben.

Het voorstel gaat het doel van de U-pas voorbij

In het initiatiefvoorstel wordt niet alleen meer budget toegekend aan de U-pas, ook de bestedingsdoelen worden uitgebreid met witgoed, kleding en visuele hulpmiddelen. In de aanhef van de subsidieverordening U-pas gemeente Utrecht, vastgesteld door uw raad op 26 september 2024, is opgenomen dat de verordening is vastgesteld omdat:

“[H]et van wezenlijk belang wordt geacht dat Utrechters en hun minderjarige kinderen zich door maatschappelijke participatie kunnen ontplooiën en ontwikkelen en daarin niet belemmerd worden door hun financiële positie” en “dat de gemeente Utrecht daaraan wenst bij te dragen door het voeren van beleid, gericht op bevordering van maatschappelijke participatie, waaronder wordt verstaan deelname aan activiteiten die het mogelijk maken mee te doen in de samenleving”.

De voorgestelde toevoegingen gaan voorbij aan dit doel van het bevorderen van participatie. Witgoed, kleding en visuele hulpmiddelen zijn bestedingsdoelen die eerder gelinkt kunnen worden aan eerste levensbehoeften, niet aan meedoen in de samenleving. Dat mag bovendien niet zomaar. De landelijke overheid heeft, sinds de afschaffing van de categoriale bijzondere bijstand, meermaals aangegeven dat stadspassen (waar de U-pas onder valt) bedoeld zijn voor het voeren van minimabeleid dat gericht is op het bevorderen van maatschappelijke, culturele en sportieve participatie. Bovengenoemde bestedingsdoelen vallen hier niet onder.

Subsidiepartners vormen een belangrijk onderdeel van ons armoedebestel door hun bereik en mogelijkheid om maatwerk te leveren

In het voorstel worden veel subsidies die betrekking hebben op armoede geschrapt, ten behoeve van het verhogen van het U-pasbudget. Echter zijn we van mening dat subsidiepartners een belangrijke rol vervullen in ons armoedebestel. Fondsen en andere sociale partners in de stad hebben vaak een ander bereik dan de gemeente, bieden laagdrempeliger aanbod en hebben een stevige positie in lokale netwerken en gemeenschappen. Bovendien bieden deze instellingen met hun regelingen meer ruimte voor maatwerk. Tot slot hebben de subsidies aan deze organisaties een aanzuigende werking: de subsidies stelt hen in staat om aan fondsenwerving te doen.

Daar komt bij dat het voorstel specifieke subsidierelaties lijkt te willen opzeggen die onderdeel uitmaken van de nadere regel Vrijwillige Inzet Voor Elkaar. Echter, subsidieverlening in deze nadere regel gaat via integrale beoordeling. Dat wil zeggen dat, wanneer de voorgestelde besparing gerealiseerd wordt, op voorhand niet zeker is welke organisaties daardoor subsidie mislopen. Vast staat wel dat de voorgenomen bezuiniging in ieder geval impact heeft op ons vermogen om de gemeenschappelijke sociale basis te versterken, te investeren in netwerken en krachtige buurtinitiatieven. Deze gemeenschappen zijn vooral voor inwoners met een laag inkomen van groot belang, om zo vroegtijdig problemen te signaleren en op te lossen in het eigen netwerk. Dit is ook essentieel om de stijgende vraag naar professionele (aanvullende) jeugdzorg en maatschappelijke

Datum 25 november 2025
Ons kenmerk 33920484

ondersteuning te verminderen en de zorg betaalbaar er beschikbaar te houden voor de mensen die dat het hardste nodig hebben.

Conclusie

Zoals aangegeven in de inleiding van deze brief onderschrijven wij de ambities en de doelstellingen van de initiatiefnemers van harte. We kunnen elkaar vinden in de visie om het armoedebeleid van de gemeente Utrecht eenvoudiger te maken, waarbij de inwoner centraal staat en het aanbod aansluit bij de behoefte. Echter, de voorstellen die gedaan worden in het voorstel 'Geld voor U' vinden wij niet de juiste. Het versoberen van de IIT is onwenselijk vanwege de essentiële functie die deze regeling heeft in de ondersteuning in het levensonderhoud. Dat geldt ook voor de bijzondere bijstand. En hoewel de budgetten worden ondergebracht in een andere regeling, namelijk de U-pas, is dit middel een stuk minder geschikt. De U-pas heeft limitatieve bestedingsdoeleinden en is bedoeld ter bevordering van participatie. Dat maakt dat het voorstel ons armoedebeleid niet beter maar juist slechter laat aansluiten op de leefwereld van de inwoner dan de huidige praktijk en maakt het tevens ingewikkelder, door meer regels bij de bijzondere bijstand en de IIT. Bovendien geeft het inwoners niet meer, maar juist minder regie over waar ze het aan kunnen uitgeven.

Gelet op bovenstaande moeten wij het voorstel 'Geld voor U', hoe zeer we de ambitie ook onderschrijven, ontraden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,